

Done

Інформаційний дайджест партнера

Зміст

01

Фінансові/податкові новини:

- 01 Податкові перевірки у 2026 році та антикорупційні пріоритети контролюючих органів
- 02 Оновлено вимоги до організації системи внутрішнього контролю фінансових компаній
- 03 Україна впровадить правила ЄС проти ухилення від податків: що зміниться для платників
- 04 Набув чинності оновлений порядок надсилання податкових повідомлень-рішень
- 05 Міжнародне оподаткування: Верховний Суд опублікував огляд судової практики КАС ВС

02

Інформативно-аналітичні матеріали:

- 01 Розмір бізнесу визначатимуть за доходом, активами та кількістю працівників: Уряд ініціює зміни
- 02 Арешт майна через перевірку ДПС: що потрібно знати платнику
- 03 Порушення обов'язку реєстрації податкових накладних не є автоматичним порушенням договору
- 04 Чи можна скасувати наказ про перевірку ДПС після її проведення — позиція суду
- 05 Що відповісти на запит ДПС про рівень зарплати: два зразки відповіді
- 06 Операції з цінними паперами та корпоративними правами: чи застосовуються граничні строки валютних розрахунків

Зміст

03

Новели законодавства:

01 Зареєстровано пакет із чотирьох ключових законопроектів (№ 15009-15012)

04

Новини для бізнесу:

01 У січні до Держбюджету спрямовано 56,2 млрд грн митних платежів

02 Уряд спростив імпорту літій-іонних акумуляторів

03 У січні українці імпортували електричних акумуляторів на понад 10,4 млрд гривень

04 Бізнес просить посилити контроль за імпортом заборонених газових котлів

05 Новий очільник асоціації портів України

06 Поглинання ZIM компанією Naraag-Lloyd: Глобальні наслідки

07 Суецький канал після кризи: до чого готуються перевізники у 2026 році

08 У напрямку портів України залізницею перевезли близько 16 тис. тонн олії

01

Фінансові/податкові новини

01 Податкові перевірки у 2026 році та антикорупційні пріоритети контролюючих органів

Податковий контроль у 2026 році виходить за межі суто фіскальної логіки — він тісніше пов'язується з антикорупційною політикою держави. Аналіз господарських операцій тепер звертає увагу на обставини, що можуть свідчити про надання неправомірної вигоди службовим особам.

Податковий кодекс України доповнено нормами щодо операцій з неправомірними вигодами, зокрема за результатами змін, що набрали чинності з 01.01.2026, які передбачають:

- заборону враховувати певні витрати для цілей оподаткування, якщо вони пов'язані з наданням неправомірної вигоди;
- можливість самокоригування податкових зобов'язань платника при виявленні таких операцій;
- обмін інформацією між Державною податковою службою України (ДПС) і Національним антикорупційним бюро (НАБУ) про виявлені ознаки неправомірної вигоди;
- право ДПС ініціювати позапланові перевірки у разі підтверджених порушень.

Контролюючі органи тепер оцінюють не лише формальні показники, а й економічну сутність операцій, реальні дії сторін, джерела формування витрат та їх вплив на об'єкт оподаткування податком на прибуток. Це змінює підхід до аналізу ризиків під час документальних перевірок.

ДПС офіційно опублікувала план-графік документальних планових перевірок на 2026 рік — до нього включено майже 4,6 тис. бізнес-суб'єктів (юридичних осіб, ФОП, фінансових установ).

Підхід до призначення перевірок базується на ризик-орієнтованій моделі з акцентом на:

- високі ризики невиконання податкового законодавства;
- суттєві ймовірні недоплат податків (ПДВ, податку на прибуток, податку з доходів фізосіб тощо);
- специфіку діяльності платника та галузеві особливості.

Частина платників податків (зокрема бізнес на окупованих територіях або у зоні бойових дій) виключена з плану-графіка в межах мораторію на планові перевірки, але ризик перевірок для інших категорій залишається. Що це означає для бізнесу? Підприємствам потрібно підвищувати рівень податкового комплаєнсу, зокрема:

- забезпечити відповідність бухгалтерського та податкового обліку фактичним господарським операціям;
- аналізувати економічну сутність угод, особливо контрактів, трансакцій між пов'язаними особами, компенсацій, винагород тощо;
- бути готовими до обґрунтування податкових наслідків у разі перевірок.

Антикорупційні аспекти означають, що виявлені ознаки неправомірної вигоди можуть не лише призвести до податкових донарахувань і штрафів, але й до ініціації позапланових перевірок і передачі інформації до НАБУ для подальшого розслідування.

02 Оновлено вимоги до організації системи внутрішнього контролю фінансових компаній

Національний банк України оновив вимоги до організації системи внутрішнього контролю фінансових компаній.

Відповідні зміни до [Положення про вимоги до системи корпоративного управління та системи внутрішнього контролю фінансової компанії](#), затвердженого постановою НБУ від 27 грудня 2024 р. № 185 (далі — Положення) передбачають, зокрема:

- уточнення вимог до побудови системи внутрішнього контролю фінансової компанії відповідно до [Глобальних стандартів внутрішнього аудиту](#);
- оновлення підходів з організації системи управління ризиками щодо:
 - операційного ризику — для всіх фінансових компаній, що працюють із заставним майном;
 - кредитного ризику та ризику ліквідності — для фінансових компаній, які після введення в дію Закону України «Про факторинг» планують здійснювати діяльність з факторингу;
- уточнення вимог до порядку передавання фінансовими компаніями ключових функцій (що не становлять суспільний інтерес) на аутсорсинг.

Зазначені зміни зобов'язують фінансові компанії привести свою діяльність у відповідність до встановлених вимог щодо наявності системи управління кредитним ризиком, операційним ризиком та ризиком ліквідності у строк до 30 липня 2026 року, а також у межах імплементації

[Глобальних стандартів внутрішнього аудиту:](#)

- провести самооцінку відповідності діяльності служби внутрішнього аудиту фінансової компанії вимогам Положення — до 31 березня 2026 року;
- розробити / внести зміни до внутрішніх документів із питань внутрішнього аудиту — до 31 травня 2026 року;
- привести діяльність служби внутрішнього аудиту фінансової компанії у відповідність до вимог Положення — до 30 вересня 2026 року.

Зміни затверджені [постановою Правління Національного банку України від 02 лютого 2026 року № 12](#), яка набирає чинності з 05 лютого 2026 року.

03 Україна впровадить правила ЄС проти ухилення від податків: що зміниться для платників

Міністерство фінансів України винесло на громадське обговорення законопроект, що має на меті кардинально змінити правила гри у сфері корпоративного оподаткування. Документ розроблено з метою імплементації положень Директив Ради ЄС проти ухилення від сплати податків (ATAD) (Директива Ради (ЄС) 2016/1164 (ATAD I), Директива Ради (ЄС) 2017/952 (ATAD II)), що є обов'язковою умовою на шляху України до членства в Європейському Союзі.

Мета законопроекту

Глобальна економіка дозволяє міжнародним компаніям використовувати розбіжності в податкових системах різних країн для мінімізації податкових зобов'язань. Така практика, відома як розмивання податкової бази та виведення прибутків (BEPS), призводить до значних втрат для державних бюджетів. Запропоновані зміни покликані захистити українську податкову базу, забезпечити справедливі та прозорі правила для бізнесу, а також виконати міжнародні зобов'язання України.

Законопроект пропонує внести до [Податкового кодексу України](#) чотири основні механізми, передбачені директивами ATAD:

1. Правило обмеження вирахування відсотків

- Суть: Обмежується сума відсоткових витрат за борговими зобов'язаннями, яку компанія може врахувати для зменшення податку на прибуток.
- Як це працює: Платники податків зможуть відносити на витрати чисті фінансові витрати (перевищення фінансових витрат над фінансовими доходами) у розмірі, що не перевищує 30% від показника EBITDA (прибуток до вирахування відсотків, податків та амортизації). Сума перевищення не зникає, її можна буде переносити на наступні звітні періоди, але вона щорічно зменшуватиметься на 5%.

2. Оподаткування приросту капіталу при виведенні активів («Exit Tax»)

- Суть: Вводиться податок на нереалізований приріст капіталу, якщо компанія переміщує свої активи, діяльність або змінює податкову резиденцію з України до іншої країни.
- Як це працює: Така операція розглядатиметься як продаж активів за ринковою вартістю. Позитивна різниця між ринковою вартістю та залишковою/первісною вартістю активів буде оподатковуватися податком на прибуток.

3. Загальне правило протидії ухиленню від сплати податків (GAAR)

- Суть: Надання податковим органам права ігнорувати штучні операції, основною метою яких є отримання податкової вигоди всупереч закону.
- Як це працює: Вводяться поняття «податкове зловживання» та «штучність операцій». Якщо операція формально законна, але не має розумної економічної причини (ділової мети) і спрямована лише на зменшення податків, податкові наслідки будуть визначатися на основі її економічної суті, а не юридичної форми.

4. Правила щодо гібридних розбіжностей

- Суть: Нейтралізація наслідків ситуацій, коли через відмінності в податковому законодавстві різних країн один і той самий платіж дозволяє отримати податкову вигоду двічі (наприклад, подвійне вирахування витрат) або не оподатковується в жодній із країн (вирахування без включення до доходу).
- Як це працює: Пропонується доповнити [Податковий кодекс України](#) новою статтею 39-4, яка встановлює правила для усунення таких розбіжностей. Наприклад, якщо Україна є країною платника, вона відмовить у врахуванні витрат; якщо Україна є країною отримувача, вона включить такий дохід до бази оподаткування.

Що це означає для бізнесу?

Для добросовісних компаній прийняття законопроекту означатиме підвищення правової визначеності та гармонізацію правил із європейськими стандартами, що створить рівніші умови конкуренції. Водночас бізнесу, що використовує інструменти агресивного податкового планування, доведеться переглянути свої бізнес-моделі.

Передбачається, що закон, у разі його ухвалення, набере чинності з 01 січня 2028 року, що дає бізнесу та державним органам достатньо часу для адаптації.

Зауваження та пропозиції приймаються:

- у письмовій формі за адресою: Міністерство фінансів України, м. Київ, вул. Межигірська, 11
- або в електронній формі на електронні пошти: nhorieva@minfin.gov.ua, homut@minfin.gov.ua, tbondarenko@minfin.gov.ua, markevich@minfin.gov.ua, schubka@minfin.gov.ua

Мінфін запрошує представників бізнесу, експертне середовище, науковців, професійні асоціації та всіх заінтересованих громадян долучитися до формування сучасної, прозорої та європейської податкової системи України

04 Набув чинності оновлений порядок надсилання податкових повідомлень-рішень

В дайджесті за січень 2026 року ми відзначали, що в Україні оновлюють порядок надсилання повідомлень-рішень (ППР). 26 лютого 2026 року набрав чинності оновлений порядок надсилання ППР платникам податків. Так, відповідні зміни затверджені [наказом Міністерства фінансів України від 09.10.2025 № 513](#).

Документ спрямований на узгодження процедур з чинними нормами [Податкового кодексу](#) та іншими законодавчими актами. Таким чином, основними змінами є:

- Пільгові умови сплати. Відтепер, якщо платник сплачує податкове зобов'язання, нараховане за результатами документальних перевірок (форми «Р» та «Д»), протягом 30 календарних днів з дня отримання ППР, нараховані штрафні санкції вважаються скасованими, а пеня не нараховується.
- Оновлення форм ППР. У новій редакції викладено додатки 1-30 до [Порядку](#). У формах було уточнено підстави для їх надсилання, уніфіковано структуру, змінено реквізит «Призначення платежу», а також додано QR-коди для швидкої та зручної сплати.

- Процедура при ліквідації. Встановлено, що у випадку ліквідації контролюючого органу, який склав первинне ППР, нове рішення оформлює його правонаступник — орган, що здійснює адміністрування податків відповідного платника.
- Інформація про оскарження. У формах ППР тепер також буде відображатись інформація про судові та адміністративні оскарження, які вплинули на розмір узгоджених грошових зобов'язань.
- Актуалізація термінології. У тексті Порядку застарілі посилання на Закон «Про електронні довірчі послуги» замінено на актуальний [Закон «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги»](#).

Так, відповідні зміни спрямовані на спрощення адміністрування податків та зменшення фінансового навантаження на платників, що є особливо актуальним в умовах воєнного стану.

05 Міжнародне оподаткування: Верховний Суд опублікував огляд судової практики КАС ВС

Верховний Суд оприлюднив [огляд судової практики Касаційного адміністративного суду у складі ВС у сфері міжнародного оподаткування](#). Йдеться про рішення, внесені до ЄДРСР, за період із березня 2018 року до січня 2026 року. У Суді [наголосили](#), що міжнародне оподаткування має ключове значення для забезпечення фіскального суверенітету держави та підтримання балансу між публічними і приватними інтересами в умовах глобалізації економіки.

Правові позиції Верховного Суду в цій сфері формують єдині підходи до:

- застосування міжнародних договорів про уникнення подвійного оподаткування;
- протидії ухиленню від оподаткування;
- забезпечення принципу правової визначеності як для платників податків, так і для контролюючих органів.

Огляд також узагальнює актуальну судову практику з питань:

- зовнішньоекономічної діяльності;
- трансфертного ціноутворення;
- визначення бенефіціарного власника доходу.

Матеріал стане орієнтиром для правників і бізнесу у спорах, що стосуються застосування норм міжнародного податкового права. З повним текстом огляду можна ознайомитись за [посиланням](#).

02

Інформативно-аналітичні матеріали

01 Розмір бізнесу визначатимуть за доходом, активами та кількістю працівників: уряд ініціює зміни

Кабінет Міністрів України ініціював у Верховній Раді законопроект № 15001, що передбачає зміни до системи класифікації суб'єктів підприємництва.

Так, законопроект встановлює, що статус суб'єкта господарювання залежатиме від трьох ключових показників:

- середньої кількості працівників
- річного чистого доходу
- балансової вартості активів

Відповідно, пропонується така класифікація:

- Мікропідприємства: компанії, де працює до 9 осіб, а річний дохід або вартість активів не перевищують 2 млн євро
- Малі підприємства: компанії зі штатом до 49 осіб та з річним доходом або вартістю активів до 10 млн євро
- Середні підприємства: компанії, де працює до 249 осіб, а їхній дохід не перевищує 50 млн євро або вартість активів — 43 млн євро
- Великі підприємства: суб'єкти господарювання, що перевищують критерії, встановлені для середніх підприємств

Окремо законопроект визначає статус підприємств із державною чи комунальною часткою. Будь-який суб'єкт господарювання, в якому держава або орган місцевого самоврядування контролює 25% або більше акцій (часток) чи прав голосу, автоматично класифікуватиметься як велике підприємство. Це правило діятиме незалежно від фінансових показників чи кількості працівників.

Водночас передбачено виняток. Ця вимога не поширюватиметься на підприємства, контрольовані невеликими територіальними громадами.

Йдеться про ті громади, де одночасно виконуються дві умови:

- Річний місцевий бюджет становить менше 10 млн євро.
- Кількість мешканців громади не перевищує 5 000 осіб.

Важливо також зазначити, що вся ця норма про державні та комунальні підприємства набере чинності лише після припинення або скасування воєнного стану.

Документ, у разі його ухвалення, набере чинності через один рік з дня офіційного опублікування. Протягом цього часу Кабінет Міністрів України має привести урядові та відомчі нормативно-правові акти у відповідність до нових правил.

[Посилання](#) на законопроект.

02 Арешт майна через перевірку ДПС: що потрібно знати платнику

Недопуск посадових осіб податкових органів до проведення перевірки часто стає відправною точкою конфлікту між бізнесом і ДПС. Формально така відмова може кваліфікуватися як перешкоджання податковому контролю та спричинити застосування адміністративного арешту майна. Водночас саме на цьому етапі вирішальне значення мають дотримання контролюючим органом процедурних вимог і належне документальне оформлення підстав для перевірки.

На практиці спір зосереджується навколо змісту наказу та направлень на перевірку, реальності й конкретності фактичних підстав її призначення, а також належного пред'явлення службових посвідчень інспекторів. Формальне посилення на норми Податкового кодексу без розкриття обставин, що стали підставою для перевірки, помилки в реквізитах документів або порушення порядку їх вручення нерідко змінюють правову оцінку ситуації: недопуск із «порушення» перетворюється на допустимий спосіб захисту прав платника податків.

Додаткової складності таким спорам надає впровадження ризикоорієнтованого підходу до податкового контролю та обмеження на проведення перевірок суб'єктів із незначним ступенем ризику. Податкові запити, обґрунтовані «виявленими ризиками», часто стають передумовою для позапланових перевірок, хоча сама методика їх формування залишається непрозорою. У таких умовах особливого значення набуває належна фіксація факту недопуску, зміст акта відмови, письмові пояснення платника та дотримання строків звернення податкового органу до суду для підтвердження адміністративного арешту майна.

03 **Порушення обов'язку реєстрації податкових накладних не є автоматичним порушенням договору**

Об'єднана палата Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду дійшла висновку (справа — № 904/2953/24), що невиконання продавцем зобов'язання щодо реєстрації податкової накладної у Єдиному реєстрі податкових накладних (ЄРПН) не може автоматично розцінюватися як порушення зобов'язань за цивільно-правовим договором поставки. Це впливає з імперативного характеру норм податкового законодавства, які регулюють обов'язки платників ПДВ у публічно-правових відносинах з державою, а не між сторонами приватноправового контракту.

У справі, що розглядалася, покупець позивався до постачальника про стягнення договірної неустойки (штрафу) за порушення умов щодо реєстрації податкових накладних, передбачених договором. Суд першої та апеляційної інстанцій відмовив у задоволенні позову, і такий же висновок підтвердила касація.

Верховний Суд наголосив, що включення до договору обов'язку, який належить до сфери податкового права, не наділяє його цивільно-правового змісту і не створює підстав для застосування договірної відповідальності. Навіть за згоди сторін такі положення не змінюють імперативність правил податкового законодавства і не можуть самі по собі встановлювати договірних санкцій.

Отже, у господарських спорах про реєстрацію податкових накладних покупцю не вдасться автоматично стягнути договірні штрафи, якщо ця вимога обмежується саме порушенням реєстрації ПН/ПК — без додаткових підтверджень порушення інших договірних умов.

04 Чи можна скасувати наказ про перевірку ДПС після її проведення — позиція суду

Незважаючи на поширену думку, що наказ про проведення перевірки Державної податкової служби (ДПС) втрачає силу після фактичного завершення перевірки, юридична позиція практики та коментарів фахівців свідчить, що скасування такого наказу окремим адміністративним позовом після перевірки є неефективним.

Замість цього юристи радять:

- не подавати окрему позовну заяву про скасування наказу ДПС про перевірку після її проведення, а оскаржувати вже результати перевірки (накази-рішення, акти, донарахування, штрафи тощо).
- у такому оскарженні включати аргументацію про процедурні порушення під час самої перевірки та про їх вплив на законність висновків.

Цей підхід впливає з практичних рекомендацій: позов про скасування наказу сам по собі після заведеної перевірки не змінить результати перевірки і не призведе автоматично до їх скасування. У більшості випадків ефективніше доводити незаконність дій контролюючого органу вже на етапі оскарження окремих результатних актів.

Більш детально, в тому числі з посиланням на позицію Верховного Суду — за [посиланням](#).

05 Що відповісти на запит ДПС про рівень зарплати

Податківці останнім часом активніше надсилають платникам запити щодо середнього рівня зарплат на підприємстві, якщо ті значно відрізняються від регіональних чи галузевих показників. Такий запит не є перевіркою — він належить до повноважень ДПС за ст. 73.3 Податкового кодексу України щодо вимоги інформації.

Причини такого запиту можуть бути різними: від перевірки дотримання мінімальних зарплатних гарантій до з'ясування, чи не приховуються доходи «в конвертах».

Для реакції на запит пропонуються два типи відповідей:

- «Ризикова» відповідь — лаконічна, без зайвих додатків, із чітким посиланням на законодавчі норми та підкресленням, що підприємство дотримується вимог щодо мінімальної зарплати.
- «Обережна» відповідь — детальна відповідь із поясненнями причин нижчого середнього рівня зарплати (структура штату, специфіка бізнесу) та додатками: штатний розпис, зарплатні відомості, розрахунки та інші документи, що підтверджують достовірність звітних даних.

Такі зразки відповідей можуть використовуватися підприємствами для швидкого й юридично обґрунтованого реагування на офіційні запити ДПС щодо рівня заробітних плат, зменшуючи ризики подальших податкових претензій.

Інформативно—аналітичні матеріали

Більш детально, в тому числі з наведенням зразків відповідей — за [ПОСИЛАННЯМ](#).

06 Операції з цінними паперами та корпоративними правами: чи застосовуються граничні строки валютних розрахунків

Головне управління ДПС у Київській області роз'яснює: відповідно до Закону України «Про валюту і валютні операції», Національний банк має право встановлювати граничні строки розрахунків за експортними та імпорнтними операціями з товарами. Однак операції з цінними паперами та з відчуження корпоративних прав не належать до експорту чи імпорту товарів, а отже не підпадають під валютний нагляд щодо дотримання граничних строків розрахунків. Це означає, що для таких фінансових операцій не застосовуються обмеження щодо строків розрахунків у валюті, які встановлює НБУ для торговельних операцій.

Інформація підготовлена на основі роз'яснень у Загальнодоступному інформаційно-довідковому ресурсі ДПС (ЗІР), за [посиланням](#).

03

Новели законодавства

01 Зареєстровано пакет із чотирьох ключових законопроектів (№ 15009-15012)

06 лютого 2026 року у Верховній Раді було зареєстровано пакет законопроектів, що пропонують фундаментальні зміни у фіскальній політиці.

Номер проекту	Назва / Основна мета	Ключові пропозиції
№ 15012	Сталість законодавства	Мораторій на зміну ставок податків на час війни + 1 рік; скасування авансових внесків для ФОП за торгівлю пальним; звільнення ФОП I, II, IV груп від військового збору.
№ 15011	Оподаткування відновлення	Право зменшувати фінрезультат на суму витрат на відновлення потужностей (до 50% прибутку) для підприємств у постраждалих областях (Харківська, Запорізька тощо).
№ 15010	Зменшення ставок ЄП	Встановлення нульової ставки для III групи на I-II квартали 2026 року; зниження максимальних ставок для I групи (до 5% ПМ) та II групи (до 10% МЗП).
№ 15009	Режим «Вільна гривня»	Експериментальна система (пілот у Києві на 3 роки): сплата 1-3% від залишку на спецрахунку замість податку на прибуток, ПДФО та ПДВ.

Законопроект № 15012

Мета — закріпити мораторій на зміну ключових елементів податкового законодавства під час дії воєнного стану та протягом одного року після його завершення.

Це означає, що під час війни і ще протягом року після її офіційного завершення не можуть змінюватися головні параметри податків та зборів — ставки, бази оподаткування, пільги тощо — навіть через нові закони, якщо вони прямо не пов'язані з особливостями воєнного стану. Ініціатива покликана дати бізнесу правову передбачуваність і стабільність у питаннях оподаткування в умовах невизначеності.

Що пропонує законопроект № 15012:

1. Мораторій на зміну податків і зборів:

Забороняється вносити зміни до розмірів ставок, баз оподаткування та інших ключових параметрів податків безпосередньо через закони, якщо такі зміни не стосуються спеціальних умов воєнного стану. Це торкається ПДВ, податку на прибуток, ПДФО, єдиного податку для ФОПів, військового збору тощо.

2. Термін дії мораторію:

Мораторій діє безпосередньо під час воєнного стану та ще один рік після його скасування. У разі продовження воєнного стану або правового режиму, пов'язаного з військовим станом, дія мораторію продовжується відповідно.

3. Винятки:

Мораторій не поширюється на зміни, пов'язані з правом під час воєнного стану (наприклад, податкові пільги для учасників оборони, військові преференції, стимули для виробництва оборонної продукції тощо). Але звичайні зміни фіскального навантаження мають бути призупинені.

Навіщо це потрібно бізнесу:

- Забезпечує передбачуваність податкового клімату в умовах війни, коли компанії не можуть ефективно планувати бюджети за мінливої фіскальної політики.
- Виробляє чіткі «правила гри» для інвесторів і підприємців, знижує податкові ризики.
- Знижує можливість ухвалення імпровізованих або політично спрямованих змін до податкового законодавства в період підвищеної невизначеності.

Законопроект № 15010

Мета: надати податкову підтримку «єдинникам» (ФОПам на спрощеній системі), щоб зменшити навантаження під час економічного спаду, що триває через війну та пов'язані труднощі (перебої енергопостачання, руйнування інфраструктури тощо).

Основні пропозиції:

- ФОПи 3—ї групи: встановити нульову ставку єдиного податку на перші два квартали 2026 року, незалежно від того, чи сплачують вони ПДВ у складі єдиного податку.
- ФОПи 1-ї групи: ставка єдиного податку встановлюється органами місцевого самоврядування на рівні до 5% від прожиткового мінімуму, що робить реальний податок значно нижчим, ніж стандартні ставки.
- ФОПи 2-ї групи: ставка до 10% від мінімальної заробітної плати, знижена порівняно із типовими умовами.
- ФОПи 4-ї групи: застосовується чинна ставка, але із понижувальним коефіцієнтом 0,5 — фактично наполовину нижче стандартної.

Законопроект № 15009

Суть: пропонується запровадити спеціальний фіскальний режим оподаткування «Вільна гривня», який платники могли б обирати добровільно як альтернативу загальному податковому режиму.

Що передбачає цей режим (за інформацією з технічної картки законопроекту):

- створення окремого режиму спеціального оподаткування, де платник відкриває спеціальний «вільний» рахунок для здійснення фіскальних операцій;
- автоматизоване списання фіскального внеску з цього рахунку (за вказаною моделлю режиму);

Ціль законопроекту — створити альтернативний, спрощений режим для окремих платників, який забезпечив би прозорішу та автоматизовану систему сплати податків через спеціальний фіскальний облік. Режим добровільний, тобто кожен платник сам вирішує, чи переходити на нього.

Конкретні ставки та механізм розрахунків (чим саме режим відрізняється від загального та спрощеного) будуть описані в тексті законопроекту при оприлюдненні повної редакції і під час його проходження через комітети ВРУ.

Що це дасть бізнесу

- № 15010 може значно полегшити фінансове навантаження ФОПів у 2026 році, особливо для мікропідприємців і малих бізнесів.
- № 15009 пропонує новий унікальний податковий режим, який потенційно може стати привабливою альтернативою стандартним формам оподаткування, але потребує подальшого напрацювання деталей.

04

Новини для бізнесу

01 У січні до Держбюджету спрямовано 56,2 млрд грн митних платежів

За результатами роботи у січні 2026 року Державна митна служба України перерахувала до бюджету 56,2 млрд грн митних платежів, що на 8,8 млрд грн перевищує результат січня минулого року. На основі даних митних оформлень, порівняно з аналогічним періодом минулого року, обсяги оподаткованого імпорту товарів у січні збільшились на 20,4%.

При цьому основними бюджетоформуєчими товарами, що забезпечили найбільші надходження цього місяця, стали:

- нафтопродукти — 16,1 млрд грн
- автомобілі легкові — 4,2 млрд грн
- газ природний, гази нафтові — 2 млрд грн
- електроенергія — 1,3 млрд грн
- апарати електричні телефонні — 1 млрд грн
- добрива мінеральні — 980,2 млн грн
- вугілля кам'яне, антрацит — 642,3 млн грн
- машини автоматичного оброблення інформації — 613,2 млн грн
- інсектициди, гербіциди — 572,9 млн грн
- лікарські засоби — 542 млн грн

Водночас, у січні 2026 при митному оформленні імпорту товарів було надано пільг зі сплати митних платежів на 32,9 млрд грн, що становить 58,4% від суми надходжень до бюджету.

У розрізі преференцій найбільшу частку становлять:

- пільги, надані при імпорті товарів оборонного призначення — 48,8% (16 млрд грн);
- пільги на підакцизні товари (тютюн) для виробництва в Україні тютюнових виробів — 31,1% (10,2 млрд грн);
- звільнення зі сплати ввізного мита у рамках виконання угод «про вільну торгівлю» — 7% (2,3 млрд грн);
- пільги на товари для відновлення та ремонту енергетичної інфраструктури — 6,9% (2,3 млрд грн);
- інші пільги відповідно до законодавства — 6,3% (2,1 млрд грн).

Так, порівняно з січнем 2025 року, обсяг наданих преференцій зріс на 12,1 млрд грн або на 58,5%, (тоді цей показник становив 20,7 млрд грн).

02 Уряд спростив імпорту літій-іонних акумуляторів

Кабінет Міністрів постановою № 102 від 29 січня 2026 року вніс зміну до переліку товарів, експорт та імпорту яких підлягає ліцензуванню у 2026.

Зі списку товарів, для яких потрібна ліцензія на імпорту та експорт виключено літій-іонні акумулятори електричні, включаючи сепаратори до них (код УКТ ЗЕД 8507 60 00 00).

Як зазначили у Мінекономіки, це рішення дозволить пришвидшити ввезення в Україну обладнання для зберігання електроенергії та забезпечувати безперебійну роботу об'єктів критичної інфраструктури і бізнесу.

На думку Асоціації сонячної енергетики України, редакція переліків, затверджена постановою Уряду № 1795 від 31 грудня 2025 року створювала непропорційний адміністративний тиск на бізнес та загрозу для безперебійного постачання критично важливого обладнання.

03 У січні українці імпортували електричних акумуляторів на понад 10,4 млрд. гривень

У січні 2026 році в Україну імпортовано 13,6 тис. тон електричних акумуляторів, що більш ніж удвічі (на 109%) перевищує показник січня попереднього року, коли він становив 6,5 тис. тон.

Загальна вартість ввезеного обладнання сягнула понад 10,4 млрд гривень. Порівняно з аналогічним періодом 2025 року обсяг імпорту у грошовому вимірі зріс майже на 6,5 млрд гривень.

За результатами митного оформлення акумуляторів, на які не поширюється дія пільг, до державного бюджету було сплачено 316,8 млн гривень митних платежів.

04 Бізнес просить посилити контроль за імпортом заборонених газових котлів

Бізнес наголосив на системній проблемі ввезення та реалізації в Україні неенергоефективних обігрівачів приміщень (газових котлів), які з серпня 2022 року заборонені до введення в обіг через невідповідність вимогам екодизайну.

Європейська Бізнес Асоціація звернулася з відкритим листом до Прем'єр-міністра України Юлії Свириденко, висловивши вдячність державним органам за ефективні заходи ринкового нагляду та митного контролю у сфері імпорту газових котлів.

У зверненні Комітет побутової електротехніки Асоціації наголосив на системній проблемі ввезення та реалізації в Україні неенергоефективних обігрівачів приміщень (газових котлів), які з серпня 2022 року заборонені до введення в обіг через невідповідність вимогам екодизайну, встановленими технічними регламентами №804 та №1184.

За оцінками компаній-членів Комітету Асоціації, у 2025 році такі заборонені неенергоефективні котли становили понад половину ринку, сягнувши близько 75 тисяч одиниць на рік.

Асоціація підкреслює, що поширення забороненого обладнання призводить до негативних наслідків для добросовісного бізнесу, державного бюджету та енергетичної безпеки України. Зокрема, використання одного неенергоефективного котла може спричиняти перевитрати близько 580 м³ газу щороку, а загальні втрати за 10 років експлуатації котлів, ввезених лише у 2025 році, можуть скласти орієнтовно 435 млн м³ газу.

Водночас бізнес-спільнота позитивно відзначає зусилля Держпродспоживслужби та Державної митної служби України, які з осені 2025 року зафіксували випадки зупинення та відмови у введенні в обіг великих партій котлів, що не відповідали вимогам безпеки та екодизайну. Асоціація також звернула увагу, що відповідна продукція включена до Секторального плану державного ринкового нагляду та контролю на 2026 рік та висловила сподівання на подальшу системну увагу державних органів до цієї проблеми для повного припинення ввезення й розповсюдження заборонених неенергоефективних котлів в Україні.

05 Новий очільник Асоціації портів України

Колишнього заступника голови АМПУ — Дмитра Барінова обрали президентом Асоціації портів України «Укрпорт». Дмитро Барінов заявив, що для нього нова посада — серйозна відповідальність.

За його словами, сьогодні морська та портова галузь проходять складний, трансформаційний етап. «Вірю, що «Укрпорт» має стати сучасною, професійною та впливовою асоціацією — сервісом для своїх членів, консолідованим голосом галузі та надійним партнером держави й міжнародного портового співтовариства. Попереду багато роботи», — зазначив новий президент асоціації.

06 Поглинання ZIM компанією Hapag-Lloyd: Глобальні наслідки

16 лютого 2026 року було офіційно оголошено про укладення угоди, згідно з якою німецька Hapag-Lloyd купує ізраїльську ZIM за 4,2 млрд доларів (35 доларів за акцію). Це найбільша консолідація в галузі за останні роки.

Параметри угоди Hapag-Lloyd - ZIM:

- Ринкова частка: Об'єднана компанія контролюватиме 9,2% світового ринку (5-те місце).
- Флот: Понад 400 суден загальною потужністю 3 млн TEU.
- Стратегічна умова: Створюється «New ZIM» (під управлінням ізраїльського фонду FIMI), яка оперуватиме 16 суднами та володітиме «золотою акцією» уряду Ізраїлю для гарантування національної безпеки.

Для України це злиття може означати посилення мережі Gemini Cooperation (альянс Maersk та Hapag-Lloyd), до якої, ймовірно, перейдуть обсяги перевезень ZIM у Чорному морі. Проте угода викликає спротив ізраїльських профспілок через побоювання скорочень та участь у капіталі Hapag-Lloyd суверенних фондів Катару та Саудівської Аравії.

07 Суецький канал після кризи: до чого готуються перевізники у 2026 році

Незважаючи на формальне зниження воєнної активності, транзит через Суецький канал у січні 2026 року залишався на 60% нижчим за докризовий рівень 2023 року.

Найбільше падіння зафіксовано в контейнерному сегменті (-86%). Maersk почала поетапне повернення до каналу, запустивши щотижневий маршрут MECL з 26 січня.

Однак інші перевізники, як-от CMA CGM, продовжують уникати регіону через високі премії за воєнні ризики, які складають 0,7-1% вартості судна.

08 У напрямку портів України залізницею перевезли близько 16 тис. тонн олії

У лютому зріс обсяг перевезення олії на експорт залізницею — всього експортували 44,4 тис. тонн олії.

За оперативними даними, у лютому залізницею експортували 44,4 тис. тонн олії. Цей показник на 36% перевищує обсяг січня. Порівняно із лютим торік зафіксовано зростання на 4%. Майже дві третини (63%) перевезли на експорт через західні прикордонні переходи, тоді як 37% — у напрямку портів.

Своєю чергою перевезення в експортному сполученні макухи і шротів у лютому сягнуло 86,3 тис. тон. У порівнянні із січнем обсяг скоротився на 7%, а до лютого торік — зріс на 6%. Більша частка (79%) експортується через західні прикордонні переходи, водночас через порти — 21%.

Джерела

01 <https://jurliga.ligazakon.net/>

02 <https://bank.gov.ua/>

03 <https://customs.gov.ua/>

04 <https://dengi.ua/>

05 <https://www.pwc.com/ua/>

06 <https://tax.gov.ua/>

07 <https://news.dtkk.ua/>

08 <https://www.bbc.com/>

09 <https://minprom.ua/>

10 <https://minfin.com.ua/>

Done

**З повагою, ваш
надійний партнер**